

การซ่อมและเสริมปกหนังสืออย่างมืออาชีพ

โดย

ฝ่ายบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ

สำนักหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

คำนำ

การบำรุงรักษาและการซ่อมหนังสือ ในหน่วยงานหรือสถาบันที่ให้บริการสารสนเทศให้กับผู้ใช้ การบำรุงรักษา การซ่อมหนังสือ นั้น เป็นการอนุรักษ์และการยืดอายุของหนังสือให้สามารถใช้งานได้ยาวนานขึ้น และเป็นการสนับสนุนการใช้งบประมาณอย่างประหยัด คุ่มค่า สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีบุคลากรที่มีความชำนาญในการซ่อมและบำรุงรักษาหนังสือและสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ปฏิบัติงานและผู้สนใจในงานด้านนี้ได้เป็นอย่างดี เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้สนใจสามารถนำไปปฏิบัติหรือนำไปประยุกต์ใช้ทั้งกับหน่วยงาน สถาบัน อีกทั้งนำไปพัฒนาเป็นอาชีพให้กับตนเองและสังคมได้

ฝ่ายบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ

2563

สารบัญ

คำนำ

การเสริมปกหนังสือ

1-15

การซ่อมหนังสือชำรุดอย่างง่าย

16-35

การซ่อมหนังสืออย่างง่ายด้วยวัสดุที่มีอยู่

36-44

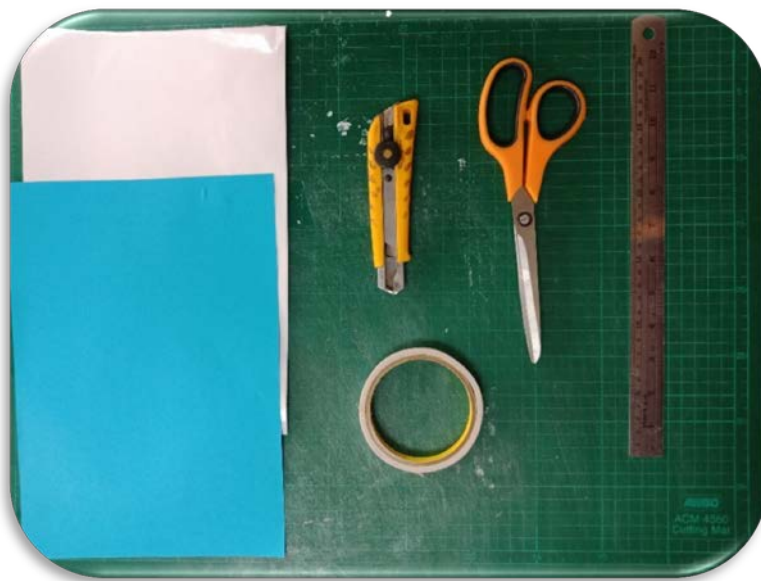
การซ่อมหนังสืออย่างง่ายด้วยวัสดุที่มีอยู่

อุปกรณ์

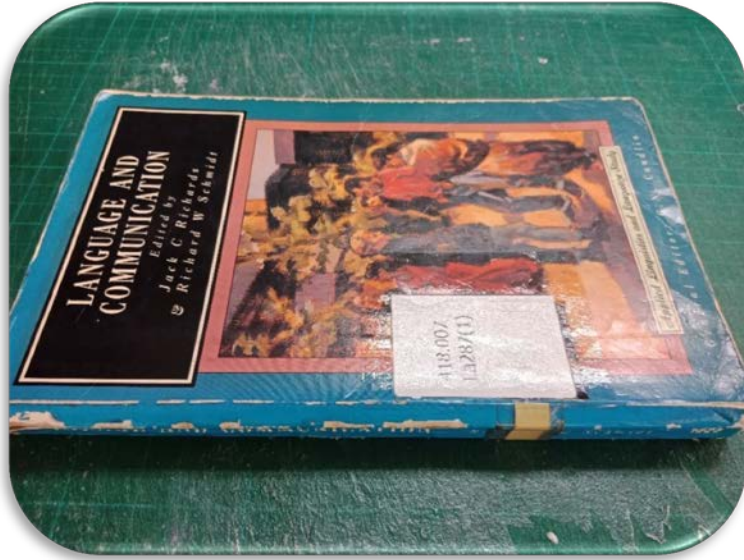
กรรไกร	คัตเตอร์
ฟุตเหล็ก	แผ่นรองตัด
เทปกาว 2 หน้า	กระดาษ A4 สี, สี(อะไรก็ได้)

วิธีการทำ

1. เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม
2. คัดเลือกหนังสือ ตรวจสอบการชำรุดของหนังสือเพื่อที่จะนำมาซ่อมบริเวณสันหนังสือ (การชำรุดไม่มากในกรณีที่ตัวเล่มคงทน แต่ปกหนังสือหลุดขาด)
3. นำกระดาษสี A 4 มาเคลือบสติ๊กเกอร์ให้เรียบร้อย เมื่อเคลือบสติ๊กเกอร์แล้ว นำตัวเล่มหนังสือมา วัดตามความกว้างของสันหนังสือและให้เลยไปด้านหน้าปกแล้วปกหลังข้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร แล้วนำมาวัดกับกระดาษสีแล้วตัด
4. เมื่อตัดเสร็จเรียบร้อยแล้วนำเทปกาวสองหน้ามาติดที่กระดาษสีให้เต็ม
5. ตัวเล่มหนังสือมาทำเครื่องหมาย จากนั้นนำกระดาษสีที่ติดเทปกาวสองหน้ามาลอกออก
6. นำไปติดที่บริเวณสันด้านปกหน้าแล้วพับไปติดที่สันหนังสือและบริเวณสันปกหนังสือด้านหลังแล้ว รีดให้เรียบ
7. จากนั้นก็ตัดกระดาษสีส่วนที่เกินออกทั้งด้านบนและด้านล่างของตัวเล่มให้เรียบร้อย เมื่อตัดเสร็จ เป็นอันเสร็จการซ่อมหนังสือที่ชำรุดอย่างง่ายด้วยวัสดุที่มีอยู่

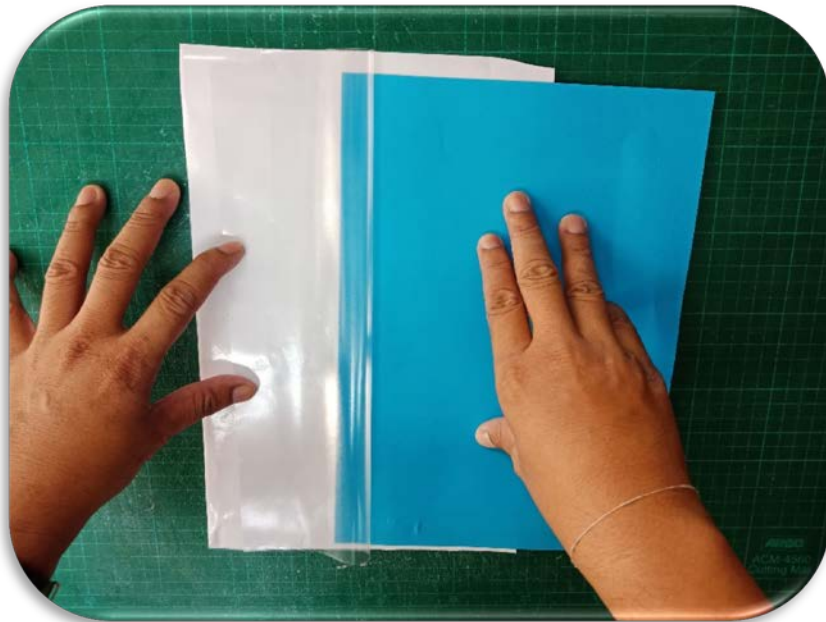

รูปที่ 1

รูปที่ 2

ตรวจดูการชำรุดของหนังสือเพื่อที่จะนำมาซ่อมบริเวณสันหนังสือ

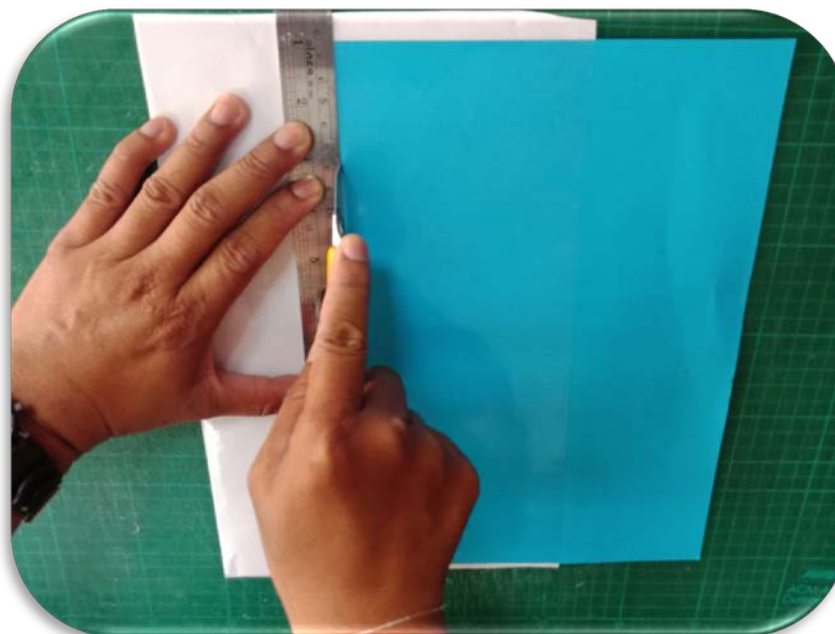

รูปที่ 3

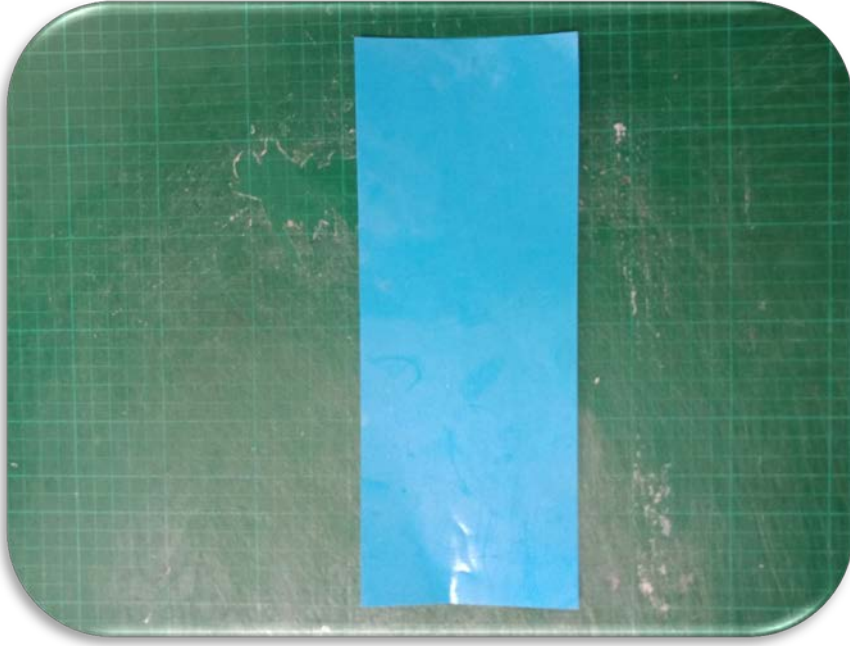
นำกระดาษสีมาเคลือบสติ๊กเกอร์ให้เรียบร้อย

รูปที่ 4

รูปที่ 5

รูปที่ 6

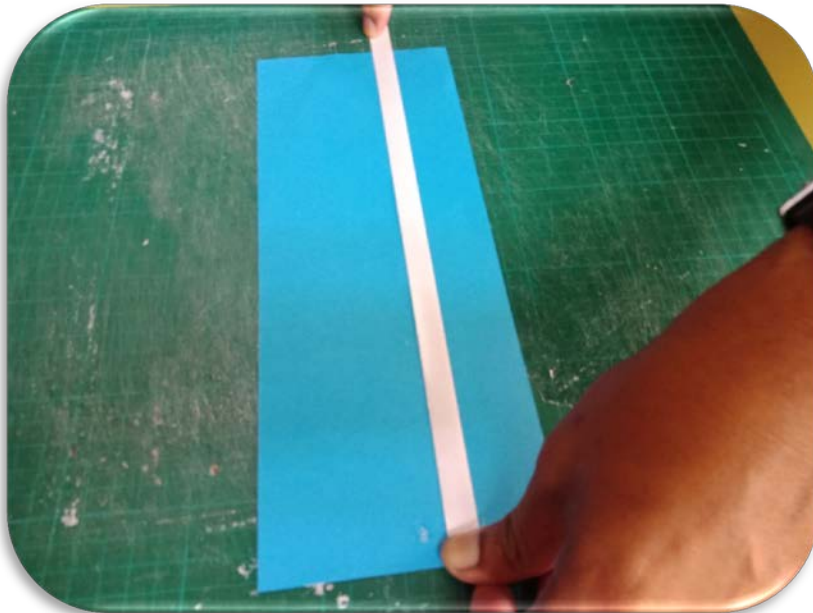
รูปที่ 7

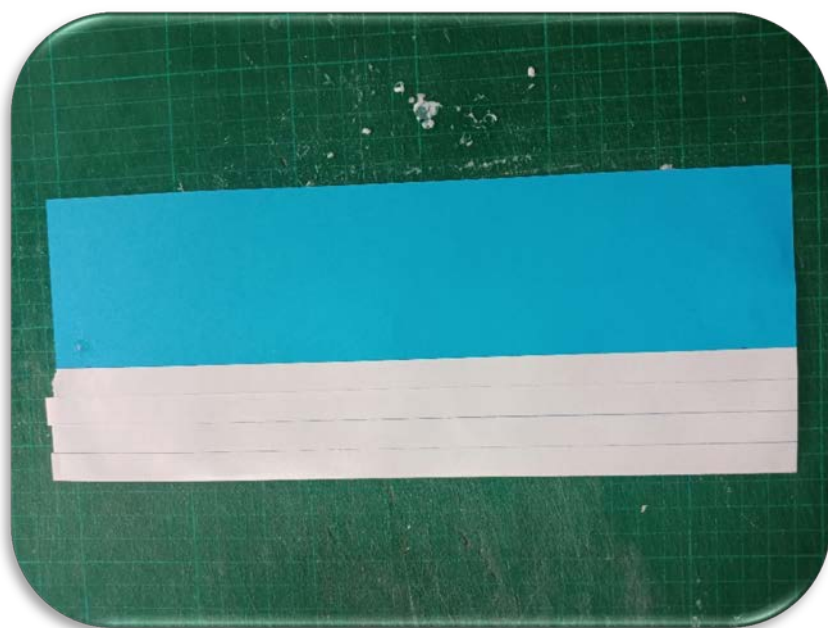
รูปที่ 8

เมื่อเคลือบสติ๊กเกอร์แล้ว นำตัวเล่มหนังสือมาวัดตามความกว้างของสันหนังสือและให้เลยไป
ด้านหน้าปกแล้วปกหลังข้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร แล้วนำมาวัดกับกระดาษสีแล้วตัด

รูปที่ 9

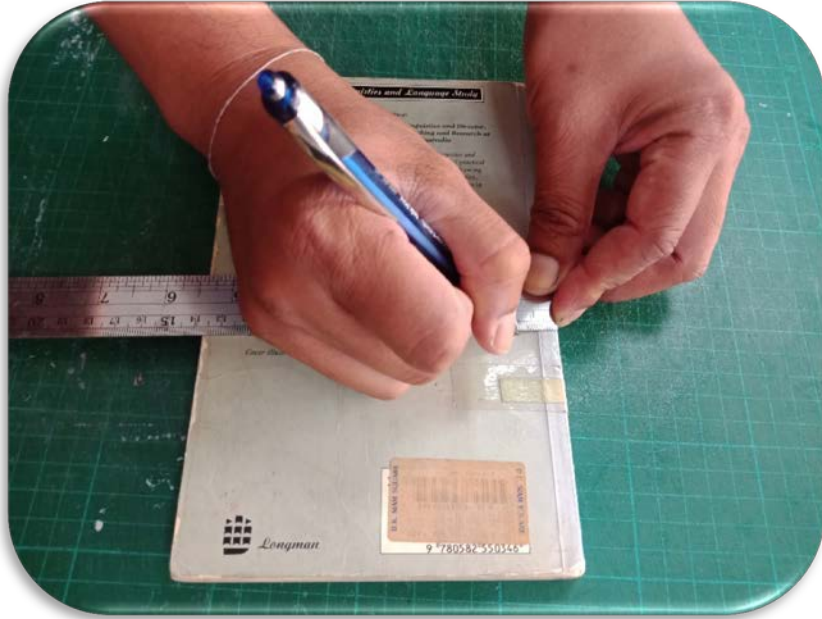

รูปที่ 10

เมื่อตัดเสร็จเรียบร้อยแล้วนำเทปกาวสองหน้ามาติดที่กระดาษสีให้เต็ม

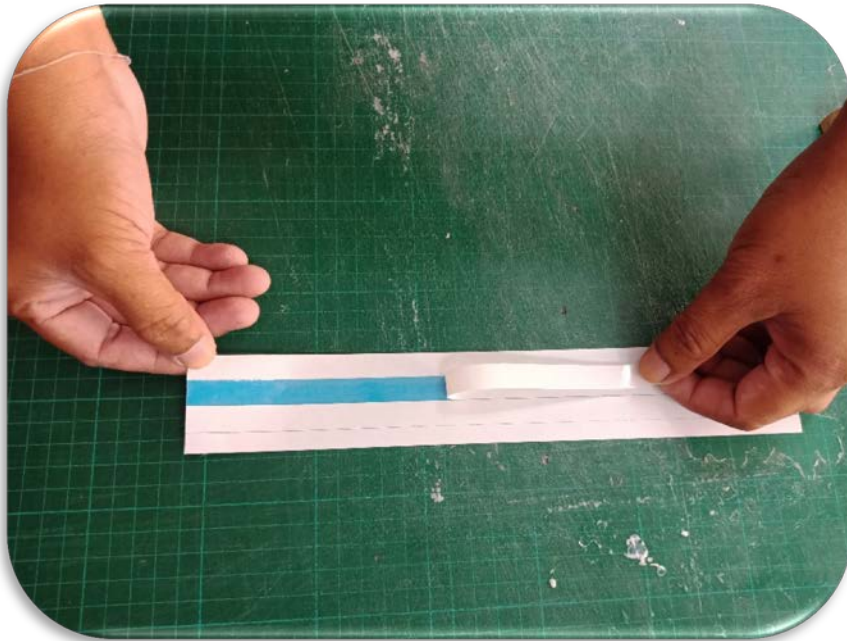

รูปที่ 11

รูปที่ 12

นำตัวเล่มหนังสือมาทำเครื่องหมาย จากนั้นนำกระดาษสีที่ติดเทปกาวสองหน้ามาลอกออก

รูปที่ 13

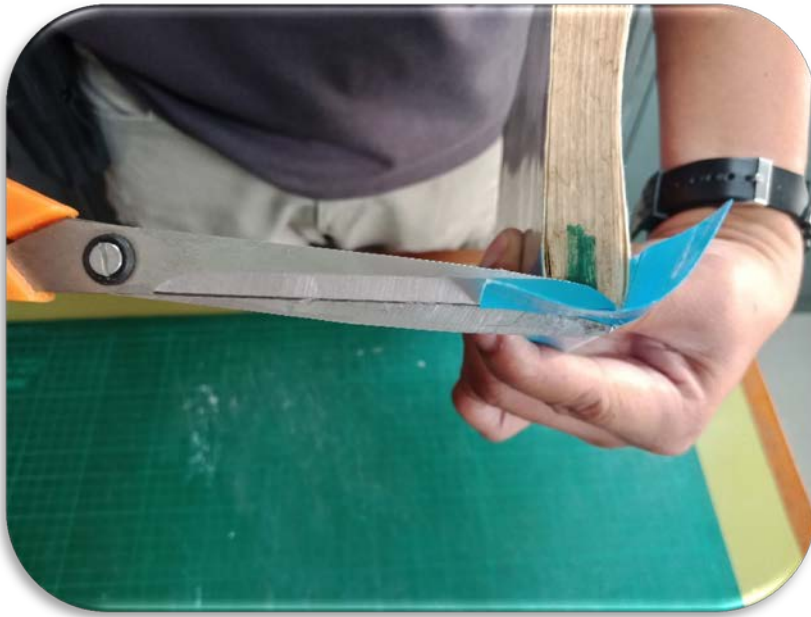
รูปที่ 14

นำไปติดที่บริเวณสันด้านปกหน้าแล้วพับไปติดที่สันหนังสือและบริเวณสันปกหนังสือด้านหลัง แล้วรีดให้เรียบ

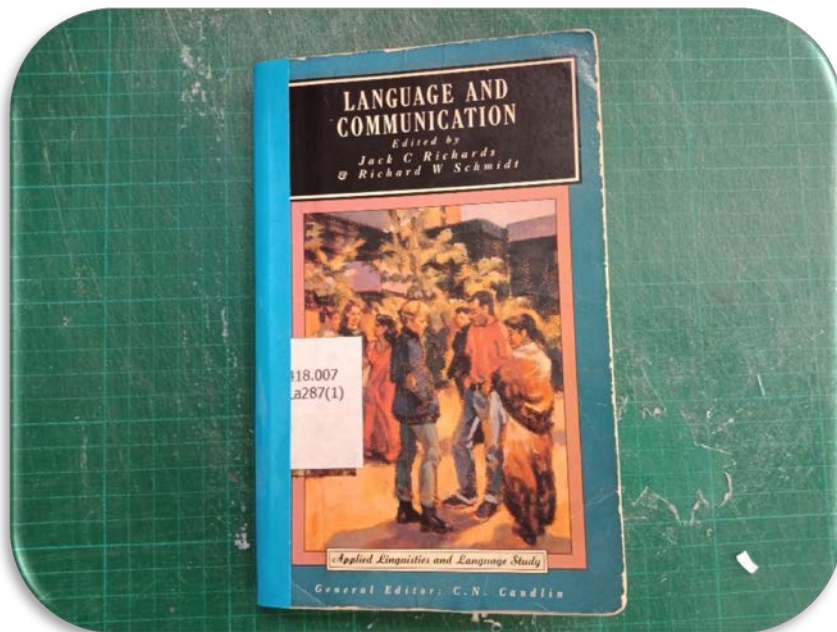
รูปที่ 15

รูปที่ 16

จากนั้นก็ตัดกระดาษสีส่วนที่เกินออกทั้งด้านบนและด้านล่างของตัวเล่มให้เรียบร้อย
เมื่อตัดเสร็จเป็นอันเสร็จการซ่อมหนังสือที่ชำรุดอย่างง่ายด้วยวัสดุที่มีอยู่

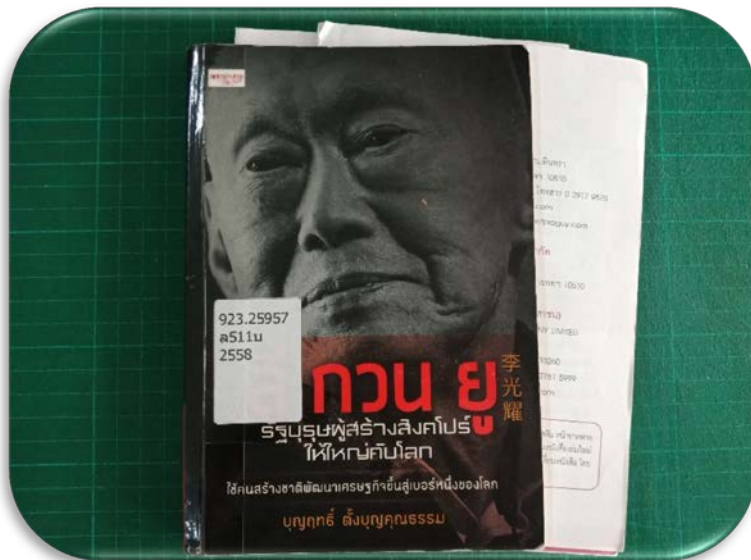

รูปที่ 17

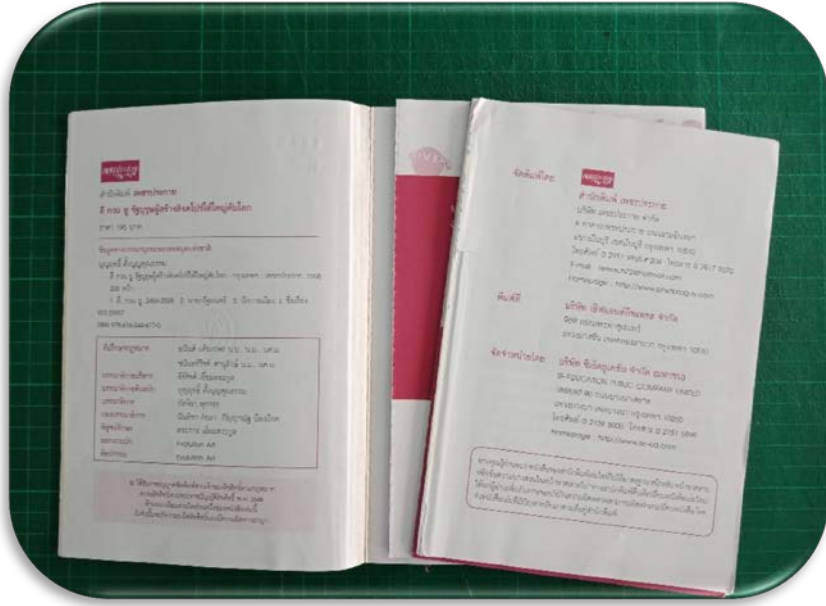
การซ่อมหนังสือชำรุดอย่างง่าย

การซ่อมแซมหนังสือที่ชำรุด มีขั้นตอนดังนี้

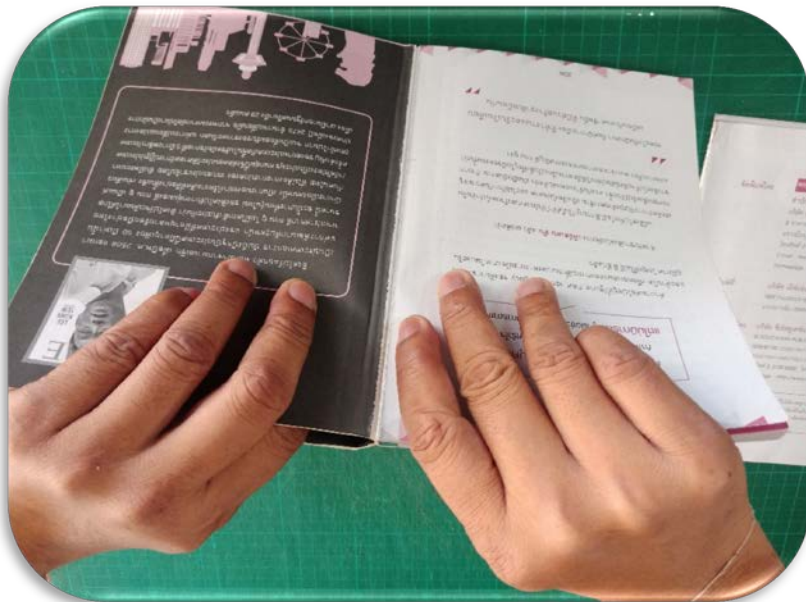
1. ดึงตัวเล่มออกจากปกแยกตัวเล่มและจัดเรียงหน้าที่หลุดให้เรียบร้อย
2. ดึงใบรองปกในส่วนที่ติดกับตัวเล่มและส่วนที่ติดกับปกออกทั้งด้านหน้าและด้านหลังออก
3. แยกปกหนังสือออกมาซ่อมติดใบรองปกทั้งด้านหน้าและด้านหลังให้เรียบร้อยเตรียมไว้
4. นำตัวเล่มหนังสือมาเจาะที่ฉีกปกออกแล้วมาเจาะสันเพื่อเย็บเล่ม
5. หลังจากนั้นนำเทปกาวมาติดด้านในของปกตรงส่วนขอบของปกที่เชื่อมกับสันหนังสือทั้งปกหน้าและปกหลัง
6. ลอกเทปกาวออก แล้วนำตัวเล่มที่ผ่านการเย็บสันแล้วมาติดกับปกที่ติดเทปกาวให้แน่นเป็นอันเสร็จการซ่อมหนังสือที่ชำรุด

รูปที่ 1

รูปที่ 2

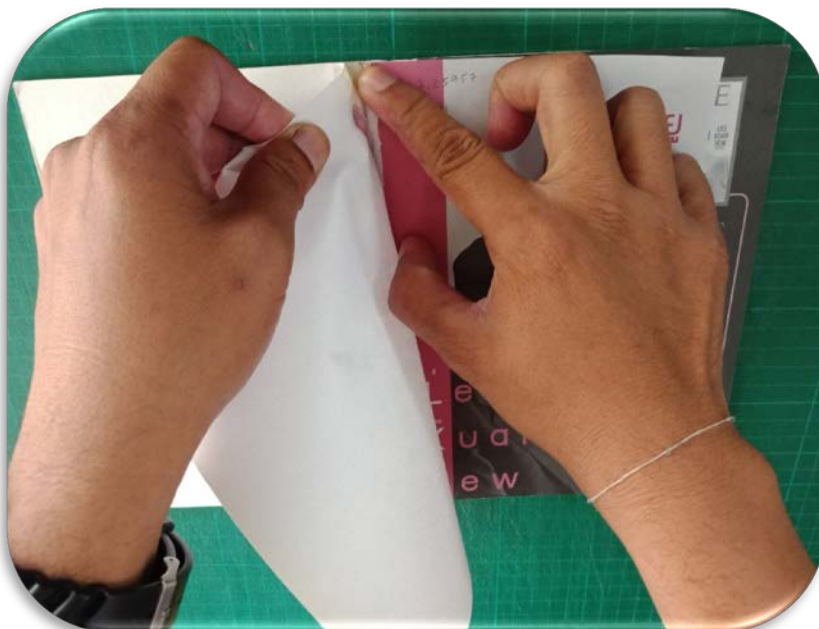

รูปที่ 3

รูปที่ 4

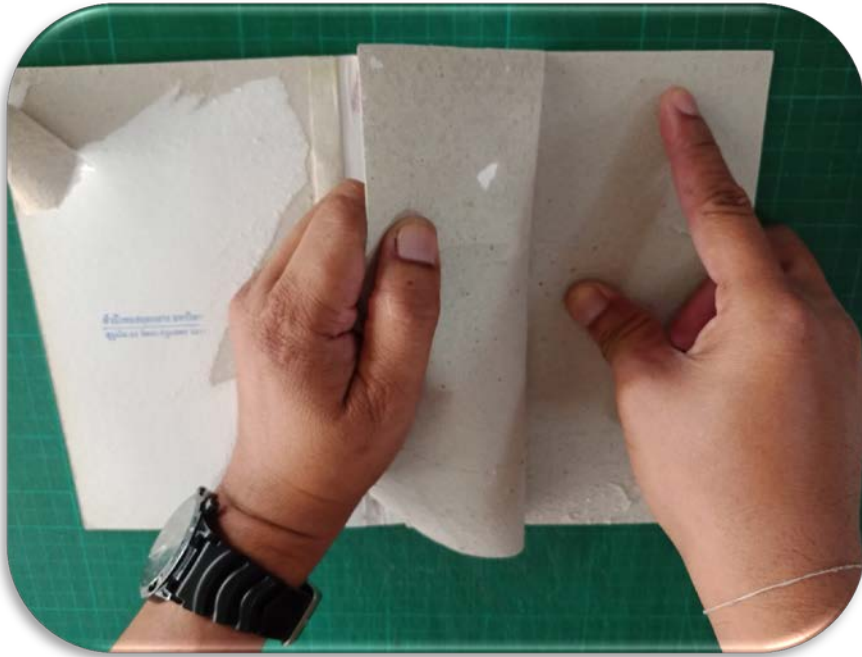
รูปที่ 5

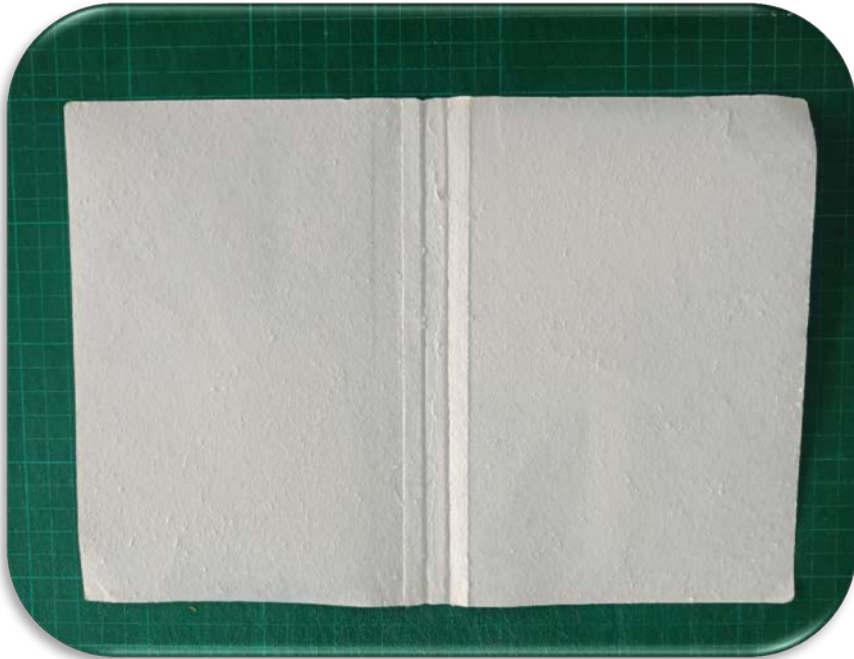
รูปที่ 6

รูปที่ 7

รูปที่ 8

รูปที่ 9

รูปที่ 10

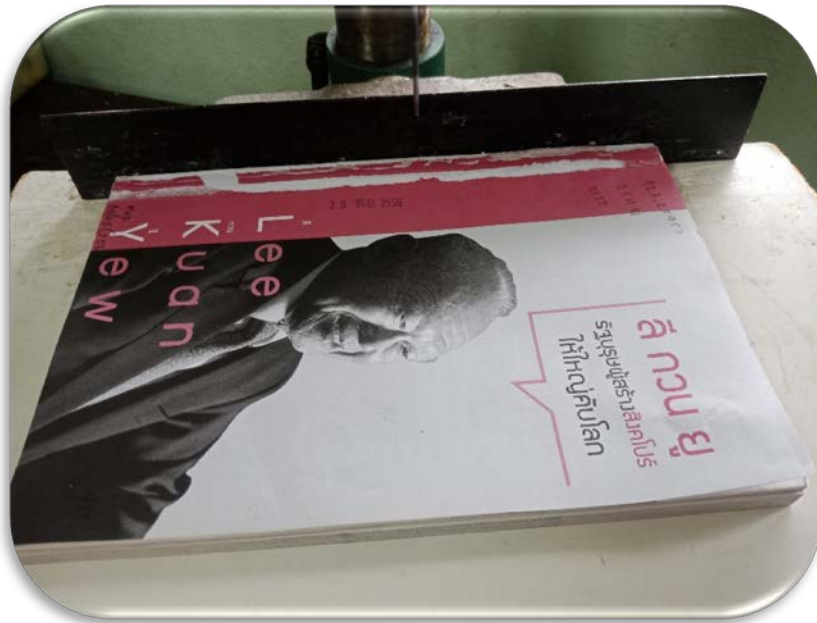

รูปที่ 11

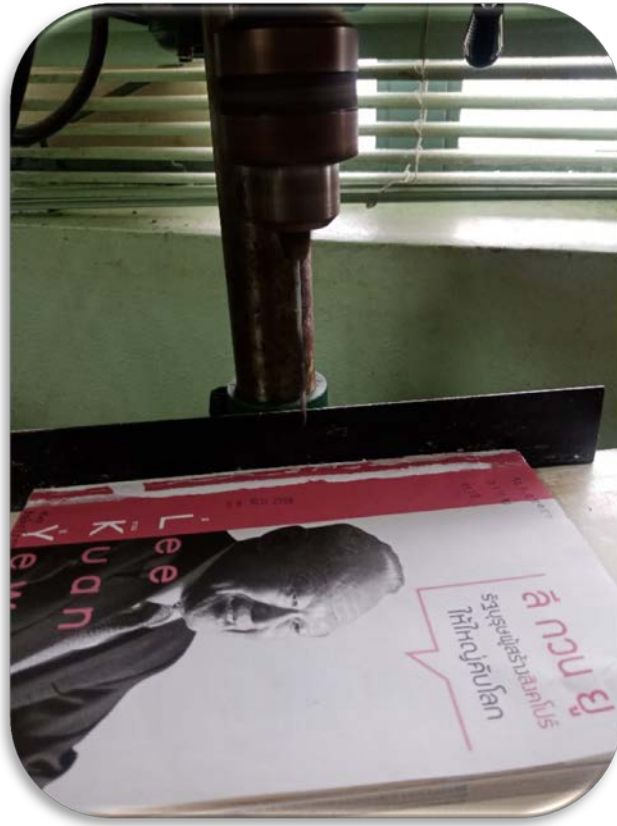

รูปที่ 12

รูปที่ 13

รูปที่ 14

รูปที่ 15

รูปที่ 16

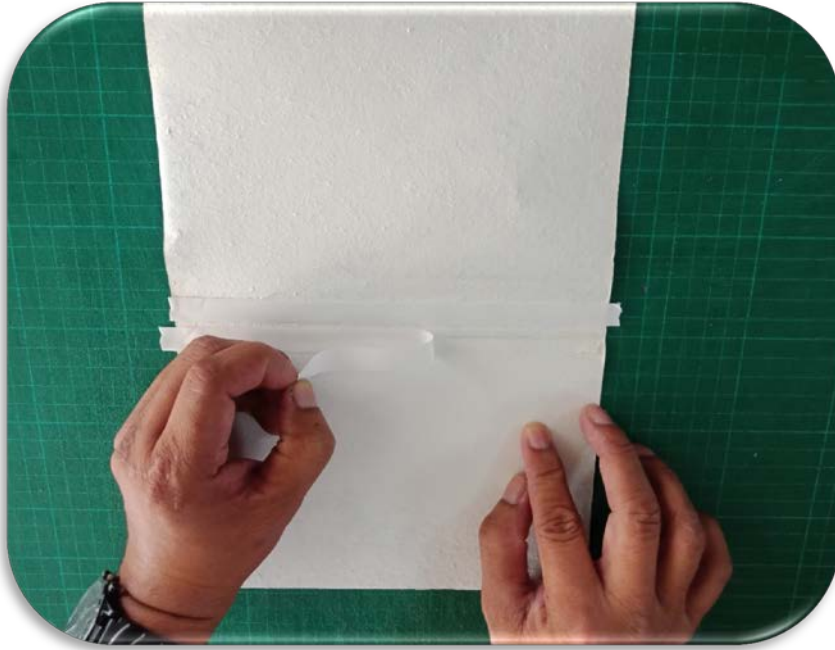
รูปที่ 17

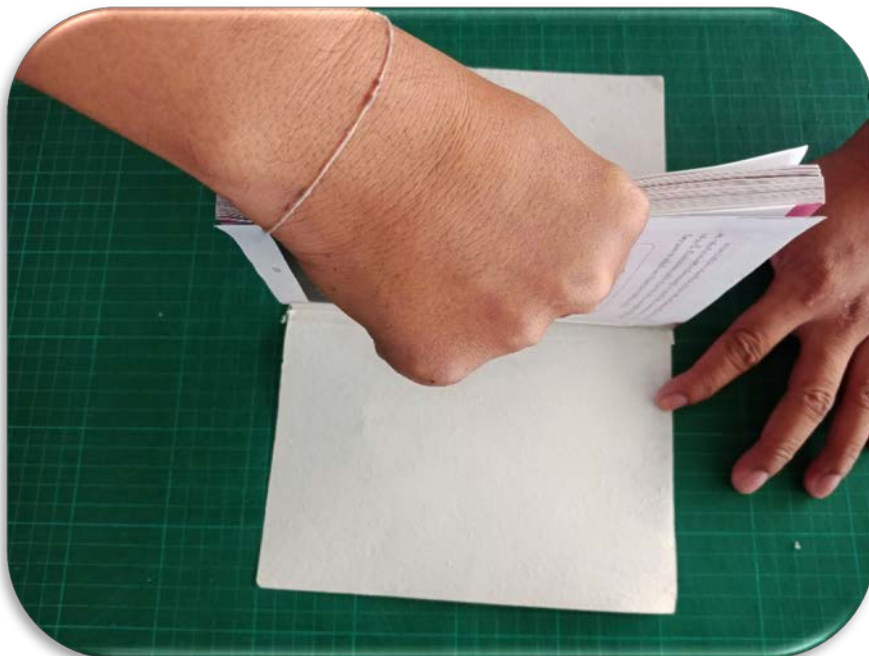
รูปที่ 18

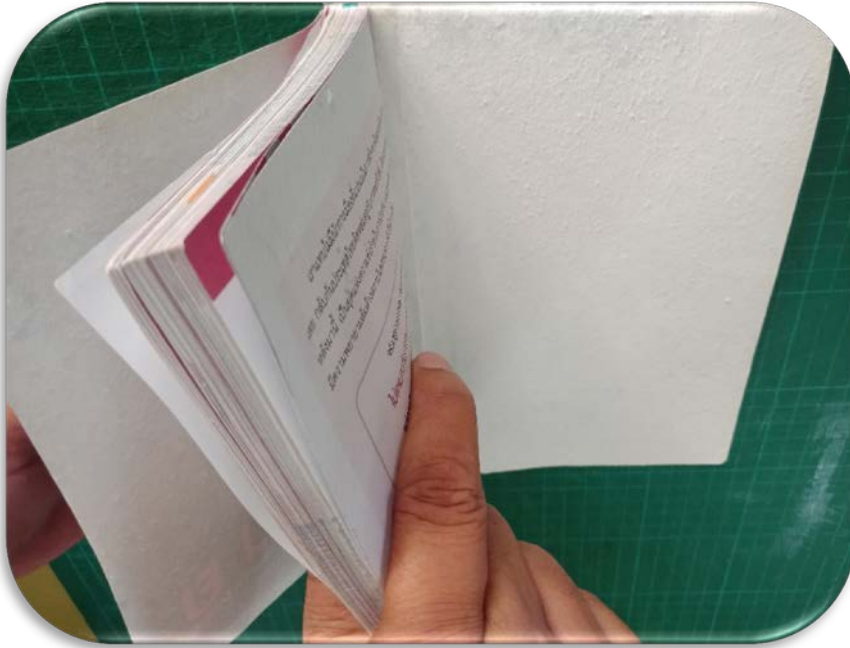
รูปที่ 19

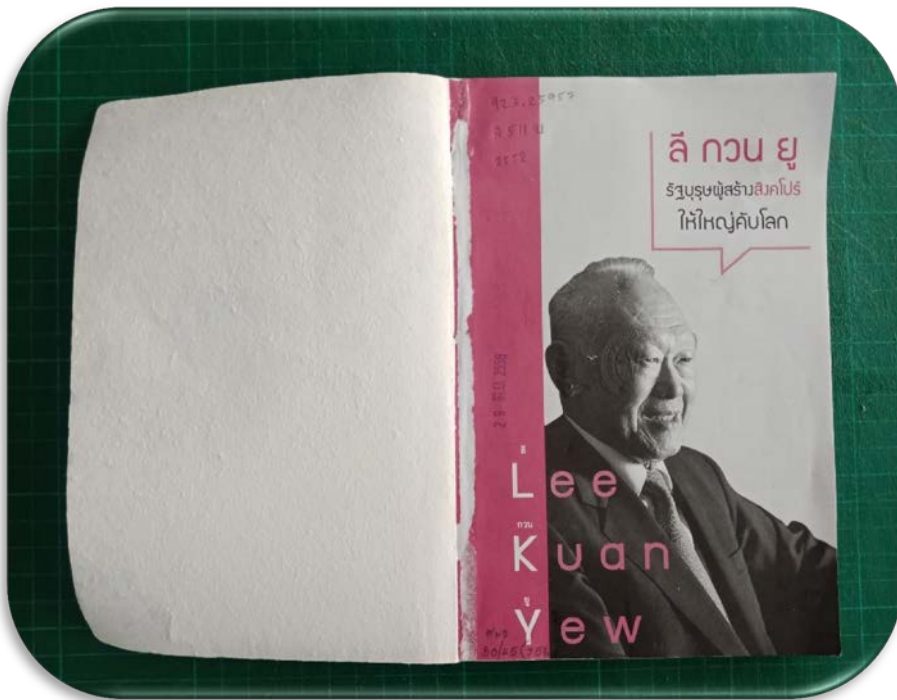
รูปที่ 20

รูปที่ 21

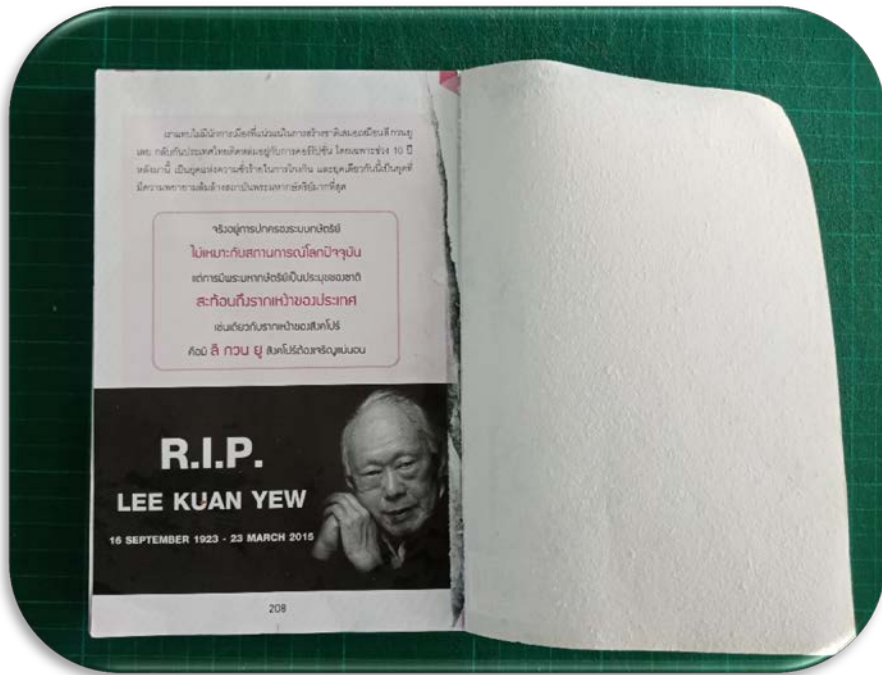

รูปที่ 22

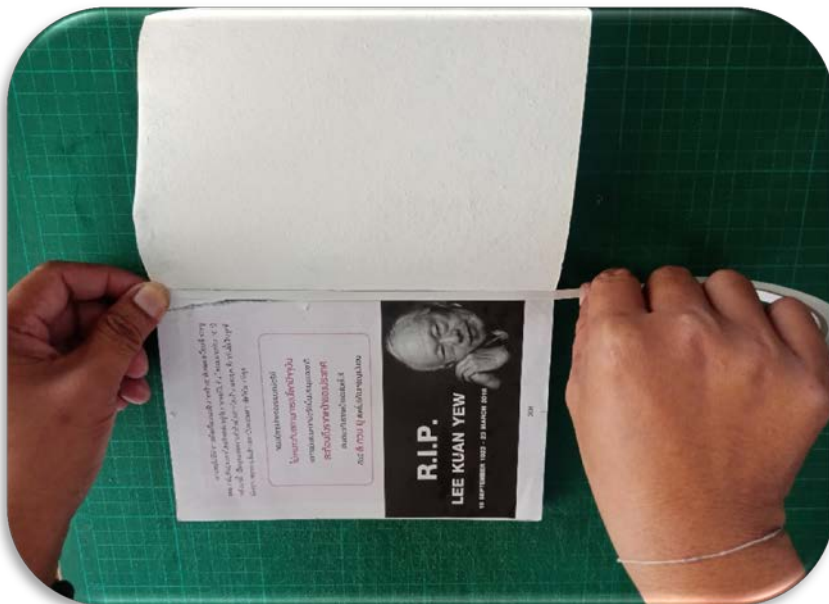

รูปที่ 23

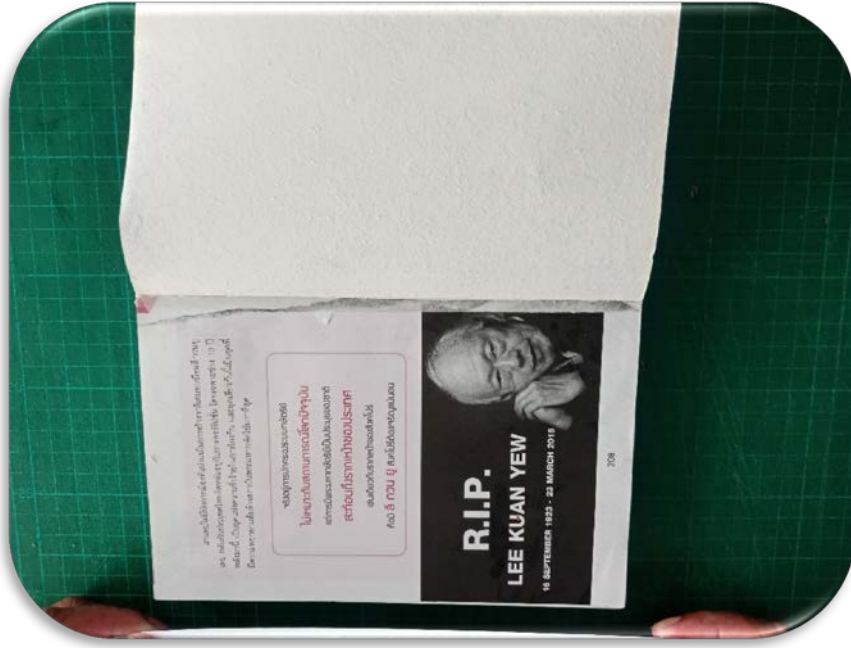

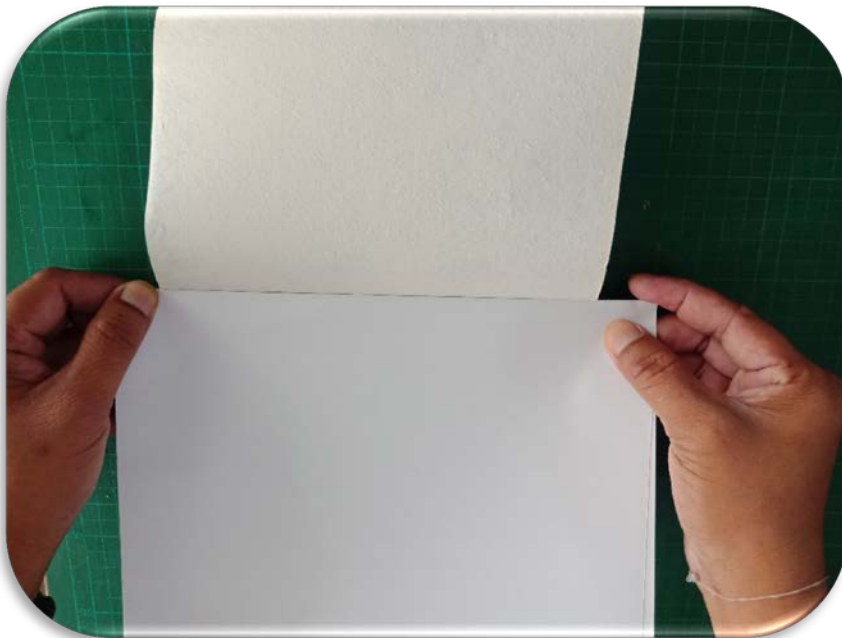
รูปที่ 24

รูปที่ 25

រូបទី 26

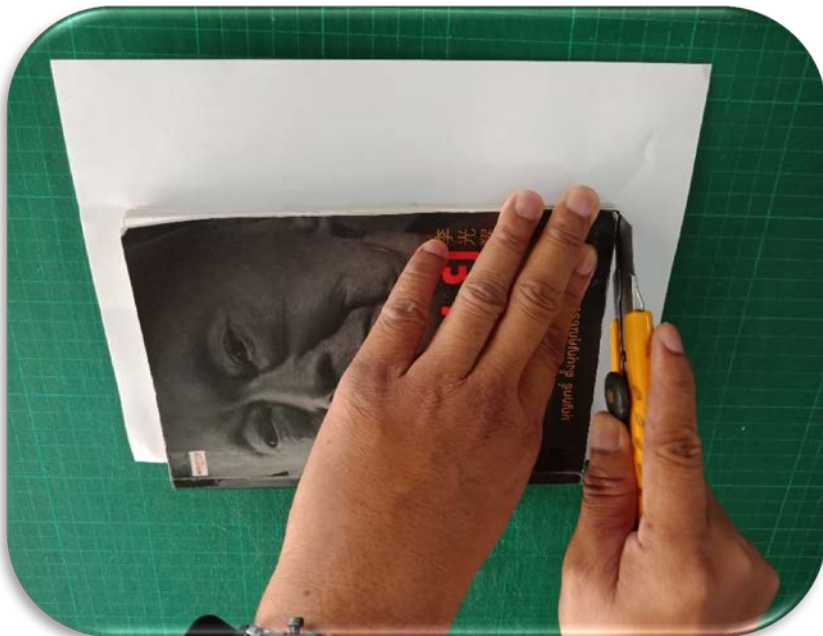

រូបទី 27

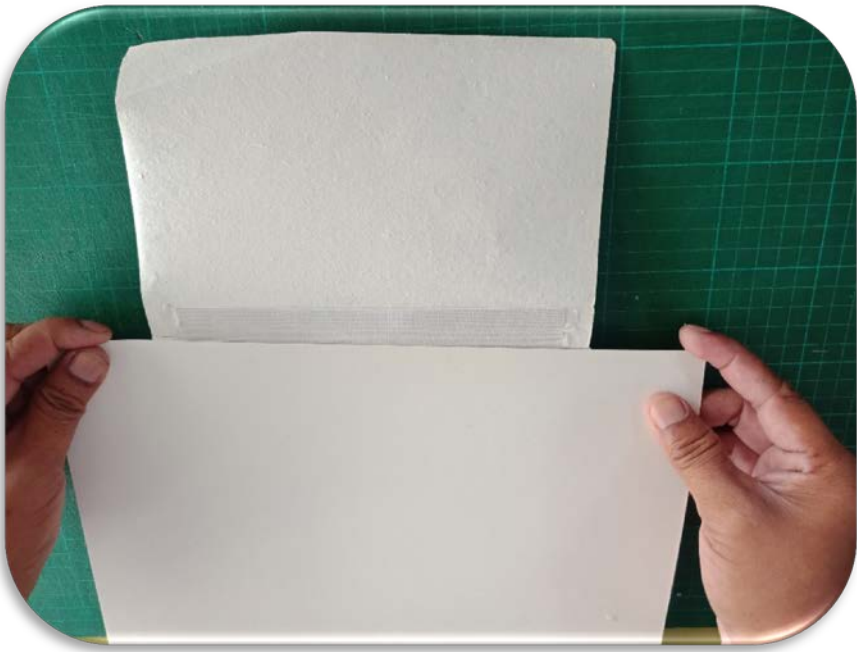

รูปที่ 28

รูปที่ 29

รูปที่ 30

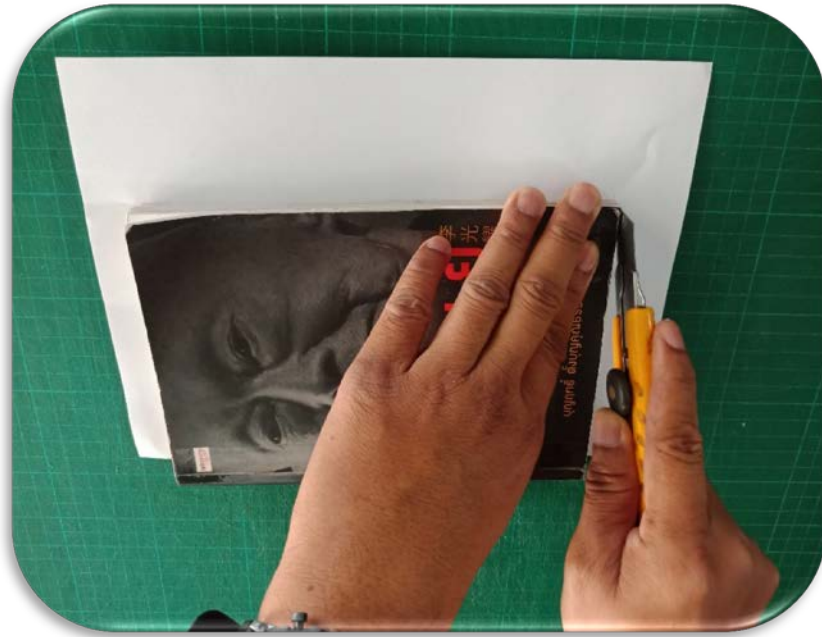
รูปที่ 31

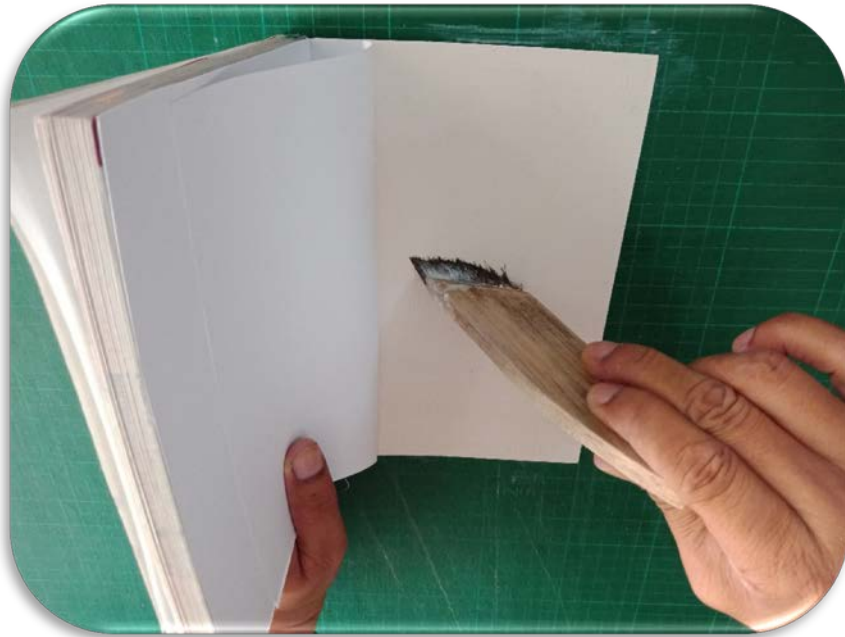
รูปที่ 32

รูปที่ 33

รูปที่ 34

รูปที่ 35

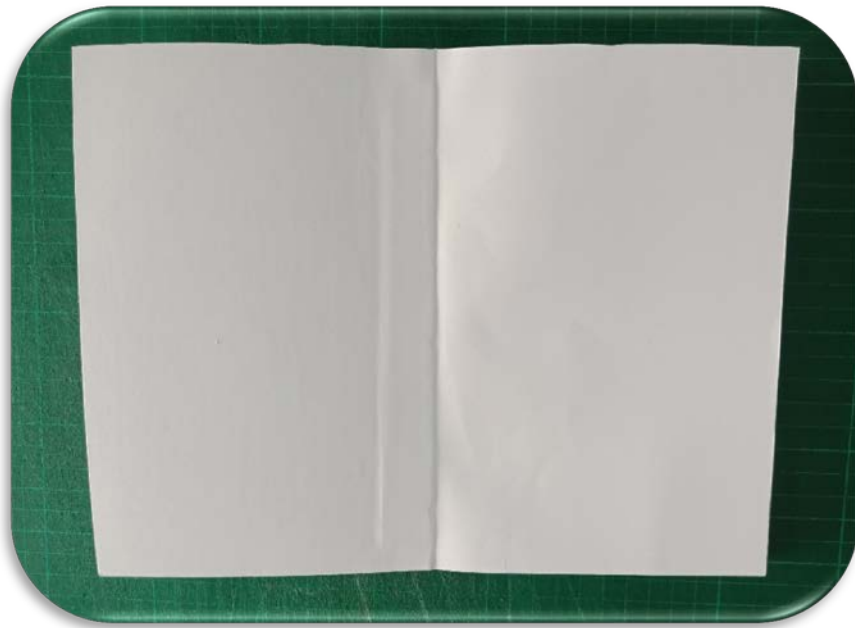

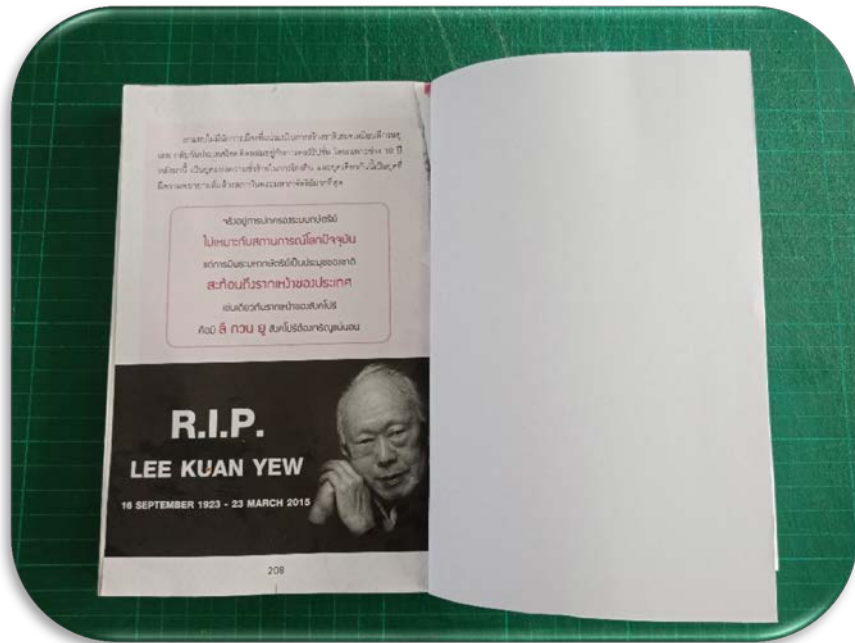
รูปที่ 36

รูปที่ 37

รูปที่ 38

รูปที่ 39

การเสริมปกหนังสือ

วัสดุและอุปกรณ์ ประกอบด้วย

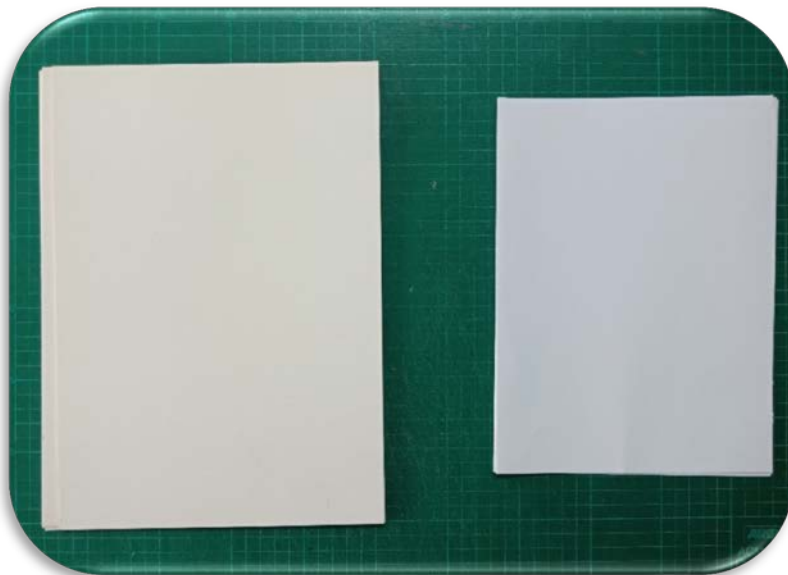
1. กรรไกร	5. เทปกาว
2. คัตเตอร์	6. ไม้เนียน
3. ไม้บรรทัดเหล็ก	7. กระดาษปอนด์ขาวชนิด 100-120 แกรม
4. ผ้าสาकु	8. กระดาษอาร์ตแข็งชนิด 250 แกรม

วิธีทำ

1. เตรียมอุปกรณ์ ตัดใบรองปกและ กระดาษอาร์ตแข็ง
2. ดึงปกอ่อนของหนังสือให้เสมอกับสันหนังสือ ทำที่ละด้านทั้งด้านหน้าและด้านหลังนำเทปกาวสองหน้าติดที่บริเวณสันหนังสือ แล้วนำใบรองปกด้านที่พับครึ่งติดบนเทปกาวสองหน้า ให้ทำเหมือนกันทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ใช้คัตเตอร์ตัดใบรองปกให้เสมอกันกับตัวเล่มทั้งสามด้าน ทำเหมือนกันทั้งปกหน้าและปกหลัง
3. ตัดผ้าสาकुให้เสมอกับตัวเล่ม แล้วตัดออกเป็นสองชิ้นตามแนวรอยพับ แล้วติดเทปกาวสองหน้าให้เต็มผ้าสาकुที่ตัดไว้ ทำทั้งสองด้าน ทำทั้งสองผืน ลอกเทปกาวออกทั้งสองด้านแล้วนำไปติดกึ่งระหว่างตัวเล่มกับปก
4. นำกระดาษแข็งมาติดบนผ้าสาकुที่อยู่กึ่งกลางระหว่างตัวเล่มกับปกแล้วทากาวให้ทั่วแล้วดึงปกอ่อนมาทาบติดกับกระดาษแข็ง แล้วใช้มือลูบให้เรียบ แล้วใช้ไม้เนียนรีดปกหนังสือให้เรียบอีกครั้ง ใช้ผ้าเช็ดกาวส่วนที่ออกให้หมด
5. จากนั้นใช้คัตเตอร์ตัดกระดาษแข็งส่วนที่เกินออกให้เสมอกับตัวเล่มทั้งสามด้าน ทำเหมือนกันทั้งปกหน้าและปกหลัง
6. นำตัวเล่มมาทากาวที่ปกแข็งทั้งด้านและปกหลังจากนั้นวางใบรองส่วนที่ติดกับตัวเล่มลงติดกับปกแล้วใช้ผ้าลูบให้เรียบเพื่อไล่ฟองอากาศออกให้หมด
7. แล้วนำตัวเล่มมาเข้าเครื่องอัด เพื่อให้กระดาษแข็งกับปกอ่อนติดสนิทมากขึ้น ก็จะได้หนังสือที่เสริมปกเสร็จสมบูรณ์

รูปที่ 1
เตรียมวัสดุอุปกรณ์

รูปที่ 2
ตัดใบรองปกและ กระดาษอาร์ตแข็ง

รูปที่ 3

ตั้งปกอ่อนของหนังสือให้เสมอกับสันหนังสือ ทำที่ละด้านทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

รูปที่ 4

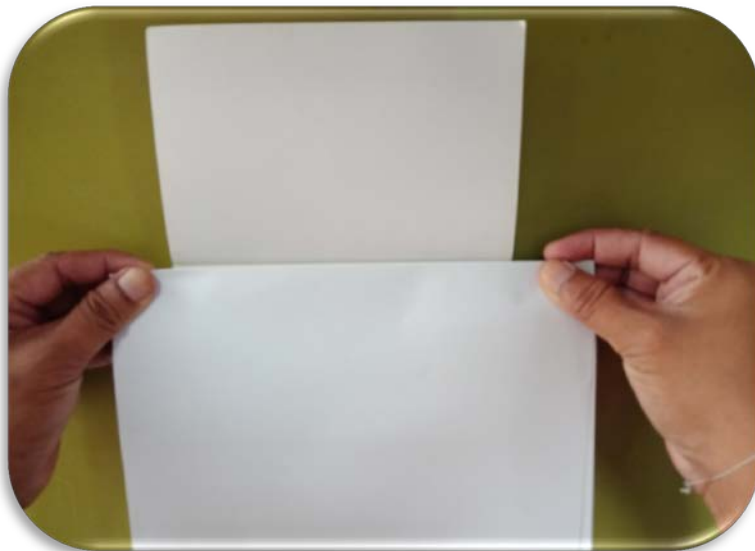
นำเทปกาวสองหน้าติดที่บริเวณสันหนังสือ

รูปที่ 5

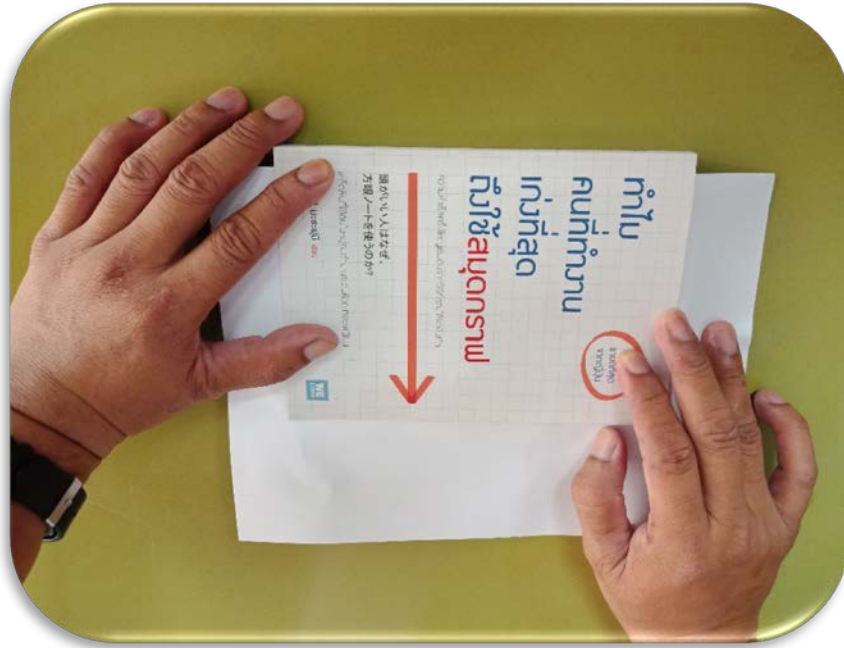

รูปที่ 6

รูปที่ 7

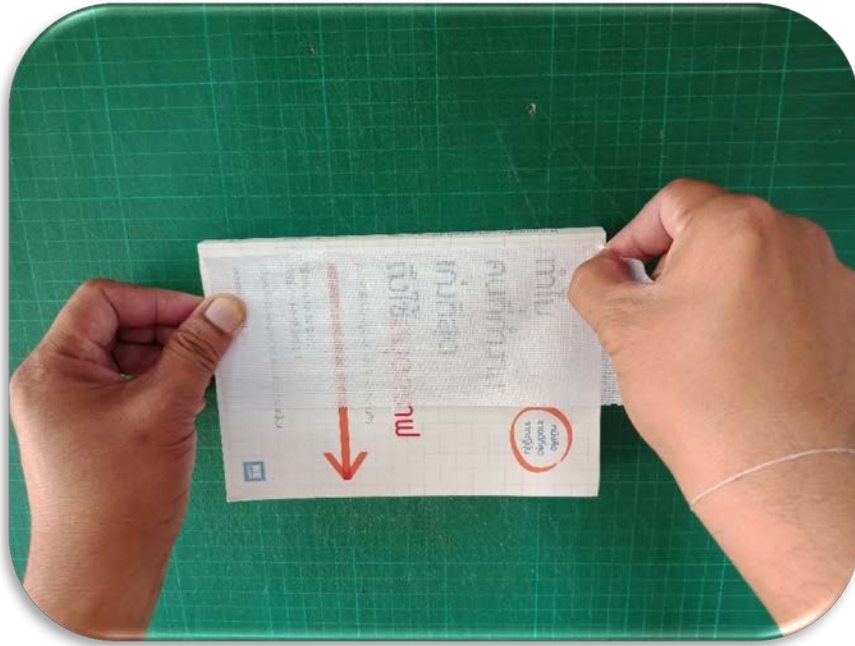
รูปที่ 8

แล้วนำใบรองปกด้านที่พับครึ่งติดบนเทปกาวสองหน้า ให้ทำเหมือนกันทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

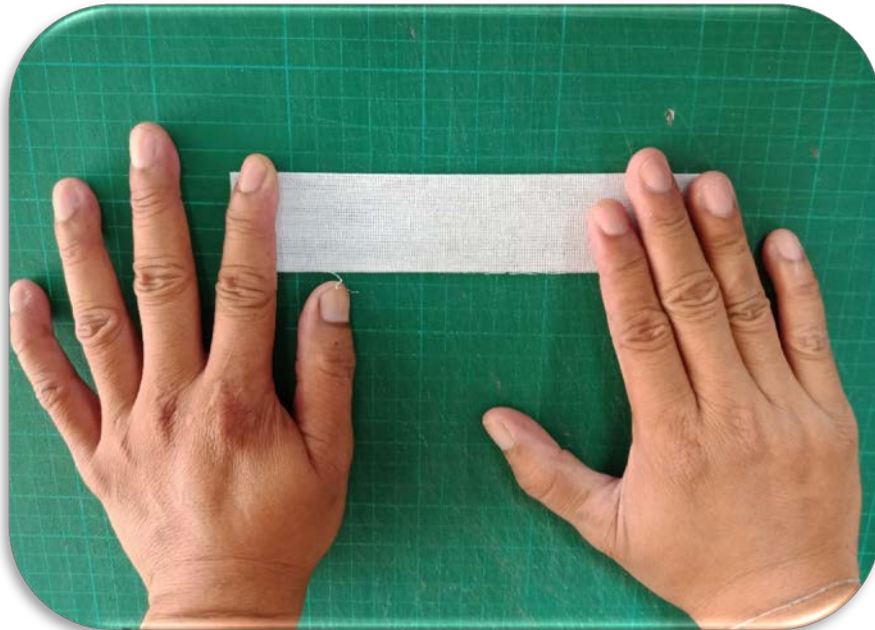

รูปที่ 9

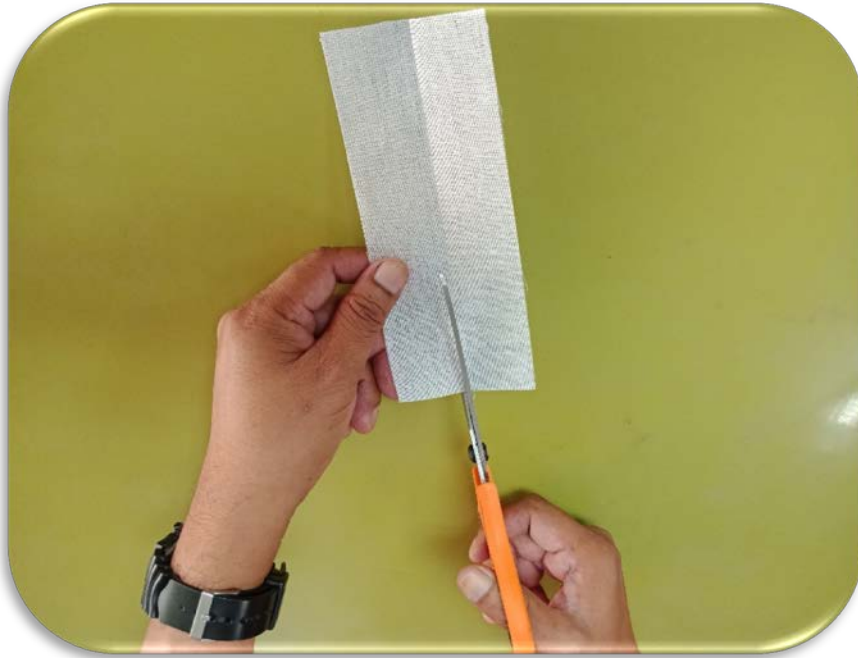
ใช้คัตเตอร์ตัดใบรองปกให้เสมอกันกับตัวเล่มทั้งสามด้าน ทำเหมือนกันทั้งปกหน้าและปกหลัง

รูปที่ 10
ตัดผ้าสาหลูให้เสมอกับตัวเล่ม

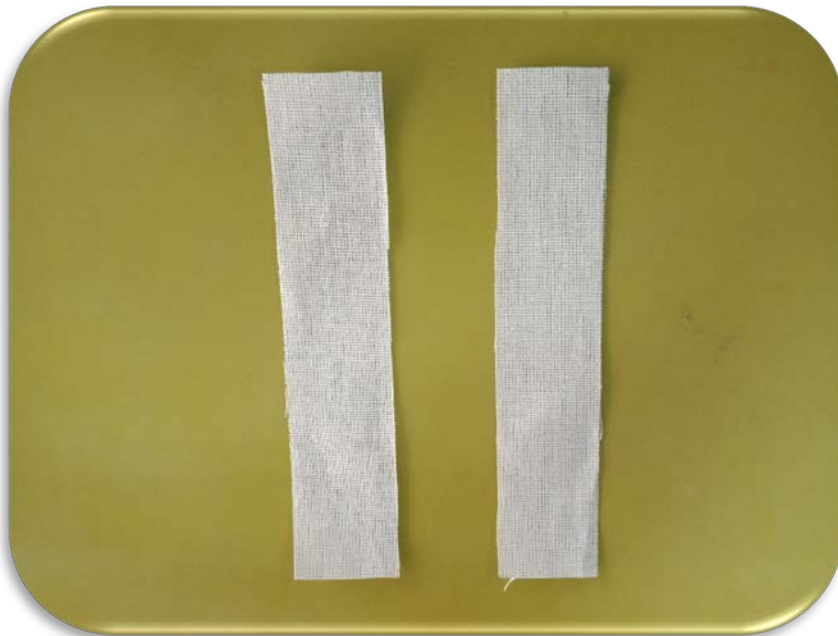

รูปที่ 11

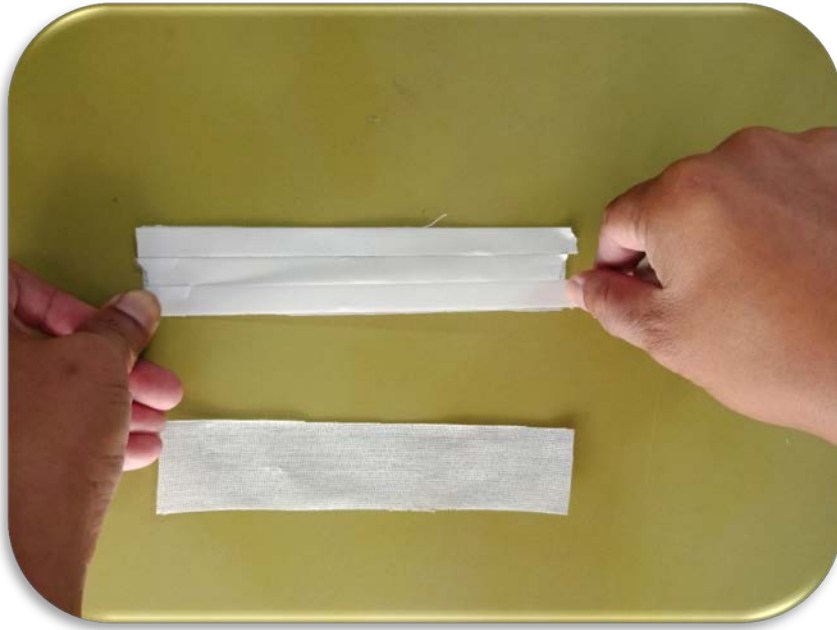

รูปที่ 12

แล้วตัดออกเป็นสองชิ้นตามแนวรอยพับ แล้วติดเทปกาวสองหน้าให้เต็มผ้าสาหลูที่ตัดไว้ ทำทั้งสองด้าน ทำทั้งสองผืน

รูปที่ 13

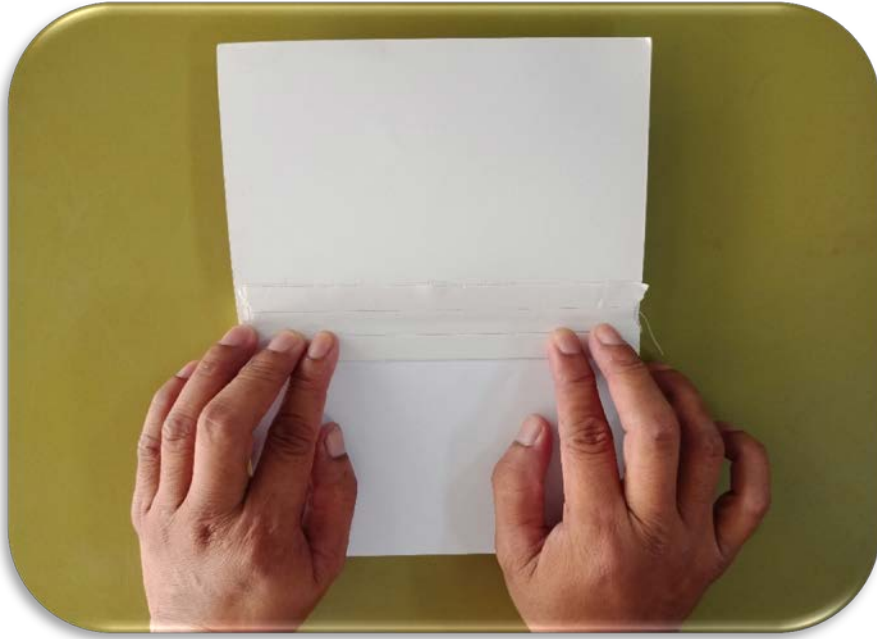

รูปที่ 14

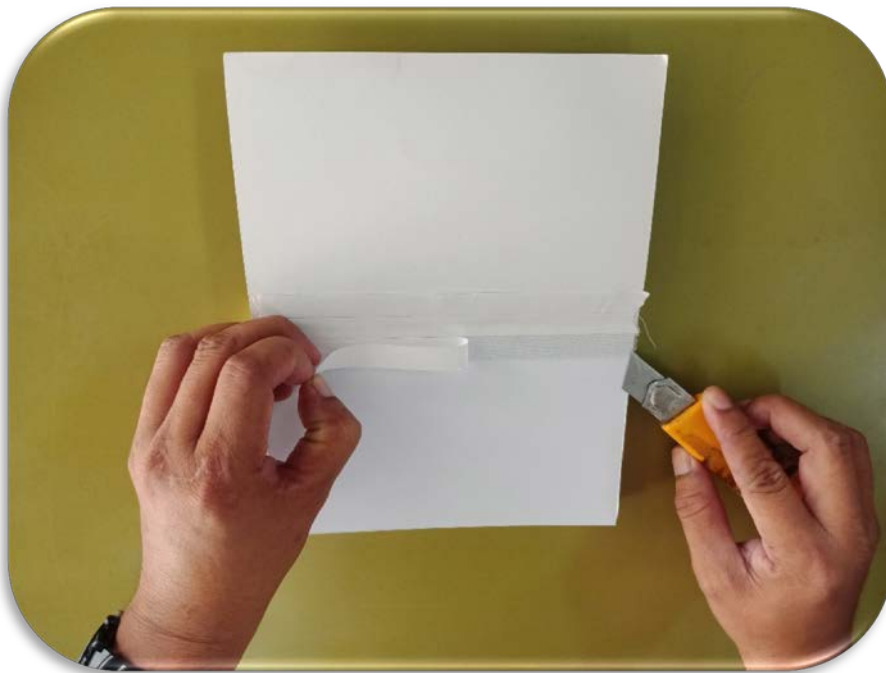

รูปที่ 15

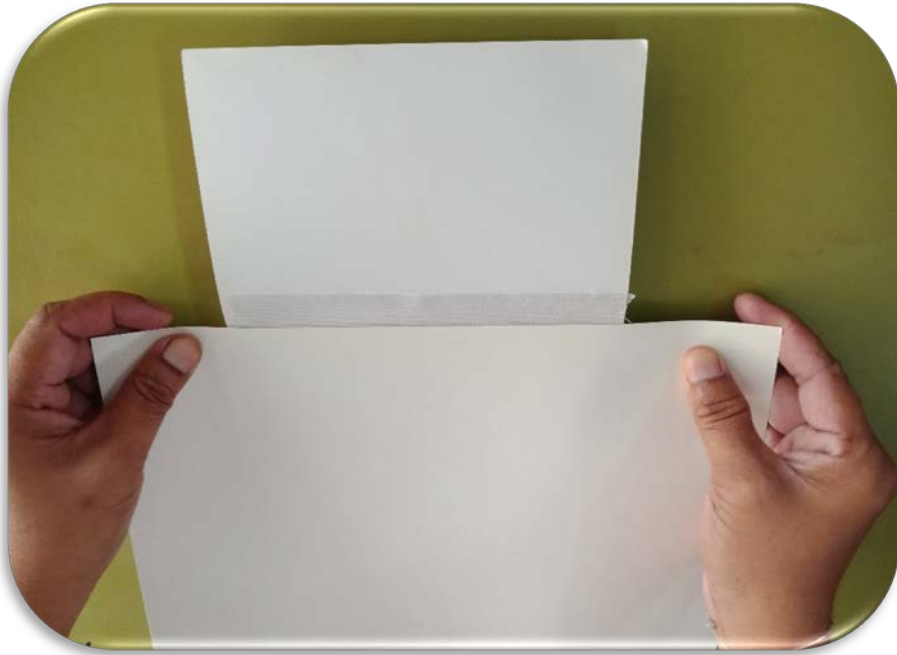

รูปที่ 16

รูปที่ 17

ลอกเทปกาวออกทั้งสองด้านแล้วนำไปติดกึ่งระหว่างตัวเล่มกับปก

รูปที่ 18

รูปที่ 19

นำกระดาษแข็งมาติดบนผ้าสาหลูที่อยู่กึ่งกลางระหว่างตัวเล่มกับปกแล้วทากาว
ให้ทั่วแล้วดึงปกอ่อนมาทาบติดกับกระดาษแข็ง

รูปที่ 20

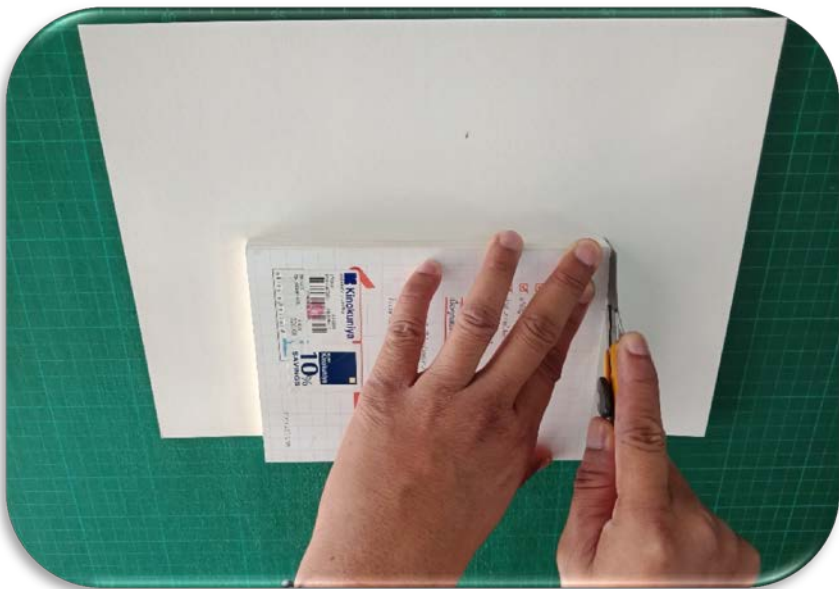
รูปที่ 21

แล้วใช้มือลูบให้เรียบ แล้วใช้ไม้เนียนรีดปกหนังสือให้เรียบอีกครั้ง

รูปที่ 22

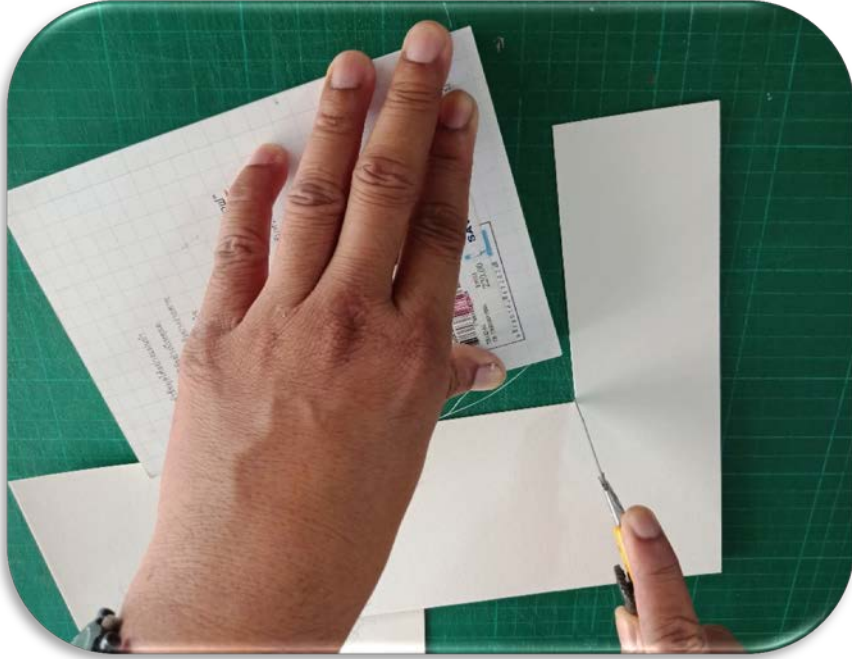
ใช้ผ้าเช็ดกาวส่วนที่ออกให้หมด

รูปที่ 23

จากนั้นใช้คัตเตอร์ตัดกระดาษแข็งส่วนที่เกินออกให้เสมอกับตัวเล่มทั้งสามด้าน ทำเหมือนกัน ทั้งปกหน้าและปกหลัง

รูปที่ 24

รูปที่ 25

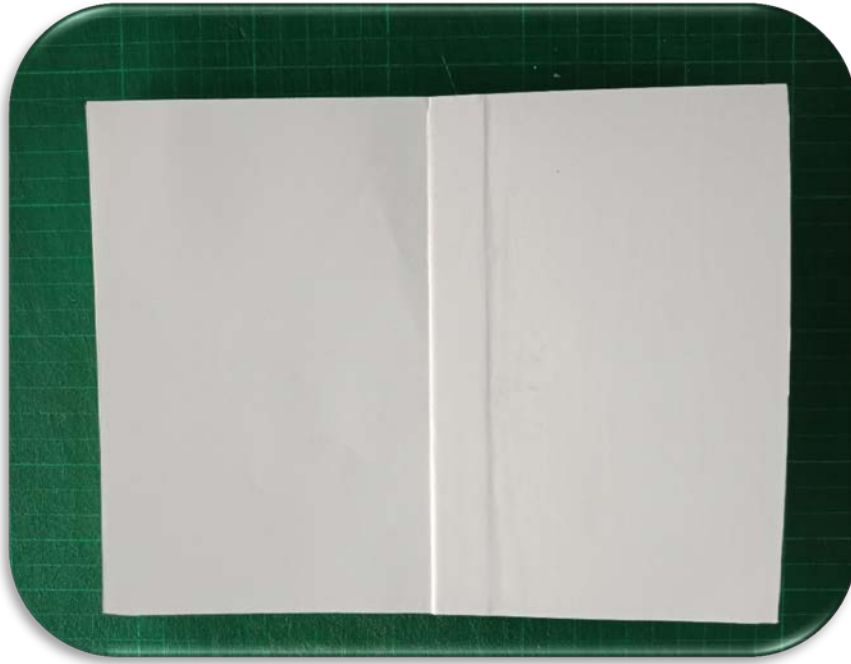

รูปที่ 26

นำตัวเล่มมาทากาวที่ปกแข็งทั้งด้านและปกหลังจากนั้นวางใบรองส่วนที่ติดกับตัวเล่มลงติดกับปกแล้วใช้ผ้า
ลูบให้เรียบเพื่อไล่ฟองอากาศออกให้หมด

รูปที่ 27

รูปที่ 28

แล้วนำตัวเล่มมาเข้าเครื่องอัด เพื่อให้กระดาษแข็งกับปกอ่อนติดสนิทมากขึ้น ก็จะได้หนังสือ
ที่เสริมปกเสร็จสมบูรณ์

รูปที่ 29

คณะผู้จัดทำ   นางมาลินี ภูหมั่นเพียร นายพงษ์ศักดิ์ เอกนาม นายปรีวัฏ ศิริรัตน์ นายพัฒนา
                                 จัตวานิล นายสันติ เกษมพันธ์ นายจักรกริช รอดพุดม นางบังอร สระทองแก่น
                                 นางสาววรุณพรพรณ พองพรม

ภาพประกอบ   นายพัฒนา จัตวานิล นายสันติ เกษมพันธ์